

Facultat de Dret

VNIVERSITAT DE VALÈNCIA

SISTEMA POLÍTIC ESPANYOL

EL PARLAMENT

Oscar Barberà

Curs
10/11

OBJECTIUS

- Identificar i descriure les principals característiques del parlamentarisme a Espanya
- [Identificar els principals elements de l'organització del parlament]. [Sobretot a dret de l'Estat]
- Identificar i descriure les funcions del parlament dins el sistema polític [en part, a dret de l'Estat].
- [Identificar les principals característiques dels procediments legislatiu i de control]. [Sobretot, a dret de l'Estat].
- Identificar i descriure les principals característiques de la crisi del parlamentarisme, amb especial referència al cas espanyol.

SUMARI

- EL PARLAMENTARISME A ESPANYA
- LA COMPOSICIÓ DE LES CORTS
- ORGANITZACIÓ DE LES CORTS [síntesi]
- LES FUNCIONS DEL PARLAMENT
- CRISI DEL PARLAMENT?

EL PARLAMENTARISME A ESPANYA

○ LES CORTS EN LA HISTÒRIA

- **Unicameralisme:** 1812 / 1931
- **Bicameralisme perfecte:** 1834.
 - Procuradors del regne (electiva) / Congrés (1837).
 - Pròcers (no electiva) / Senat (1837).
- **Bicameralisme imperfecte:** 1978.

EL PARLAMENTARISME A ESPANYA

○ EL PARLAMENTARISME EN LA CE 1978

- **Bicameralisme imperfecte**
 - Per què bicameral?
 - Elements del bicameralisme imperfecte espanyol
- **Parlamentarisme racionalitzat**
 - Diputats en GP
 - Especialització de funcions dels diputats
 - Reglamentació rígida dels procediments
 - Defensa de l'estabilitat del govern

COMPOSICIÓ DE LES CORTS

○ COMPOSICIÓ DE LES CORTS

● **Congrés dels diputats**

○ **Composició**

- 350 diputats
- Distribució dels escons:
 - Dos inicials per província (però un Ceuta i Melilla).
 - La resta, distribuïts segons la població.

○ **Durada del mandat**

- Quatre anys
- Convocatòria electoral anticipada
- Si no aconsegueix investir-se president

LES CORTS EN LA CE 1978

- **Senat**

- **Composició**

- Doble composició: elecció directa i indirecta.
 - Elecció directa:
 - Quatre inicials per província però...
 - Dos per Ceuta i Melilla
 - A les illes: tres per illa major i un per illa menor.
 - Elecció indirecta:
 - Parlaments de les CA: un per milió.

- **Durada del mandat**

- La cambra no es renova mai totalment
 - Escons elecció directa: igual que el Congrés.
 - Escons elecció indirecta: segons els parlaments.

ORGANITZACIÓ DE LES CORTS

- **ELS ÒRGANS DE LES CAMBRES** [dret Estat]
 - **Ple**
 - **Diputació Permanent**
 - **Comissions**
 - **Presidència**
 - **Mesa**
 - **Junta de Portaveus**
 - **Els grups parlamentaris**

FUNCIONS DEL PARLAMENT

○ REPRESENTAR ELS CIUTADANS

- Manifestar la pluralitat i la diversitat d'interessos socials

- Tots els interessos hi estan representats per igual?

Filtre: sistema electoral.

Resultat: reducció de la fragmentació social.

- La representació al Congrés.

- Afavoreix els partits grans

- Penalitza els partits nacionals petits si tenen els recolzament dividit en molts territoris.

- Garanteix la representació de les minories territorialment concentrades

- Sobrerepresenta els interessos rurals

FUNCIONS DEL PARLAMENT

- **La representació al Senat**
 - Tendències federalitzants (representació CA).
 - Sobrerepresenta els interessos rurals
- **La representació passa pels partits (i pels grups parlamentaris).**
 - Grups parlamentaris a Espanya (1977-2010)

Leg Grups P	C	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Congrés	9	10	6	6	7	7	7	7	8	6
Senat	8	5	6	6	6	6	5	7	7	6

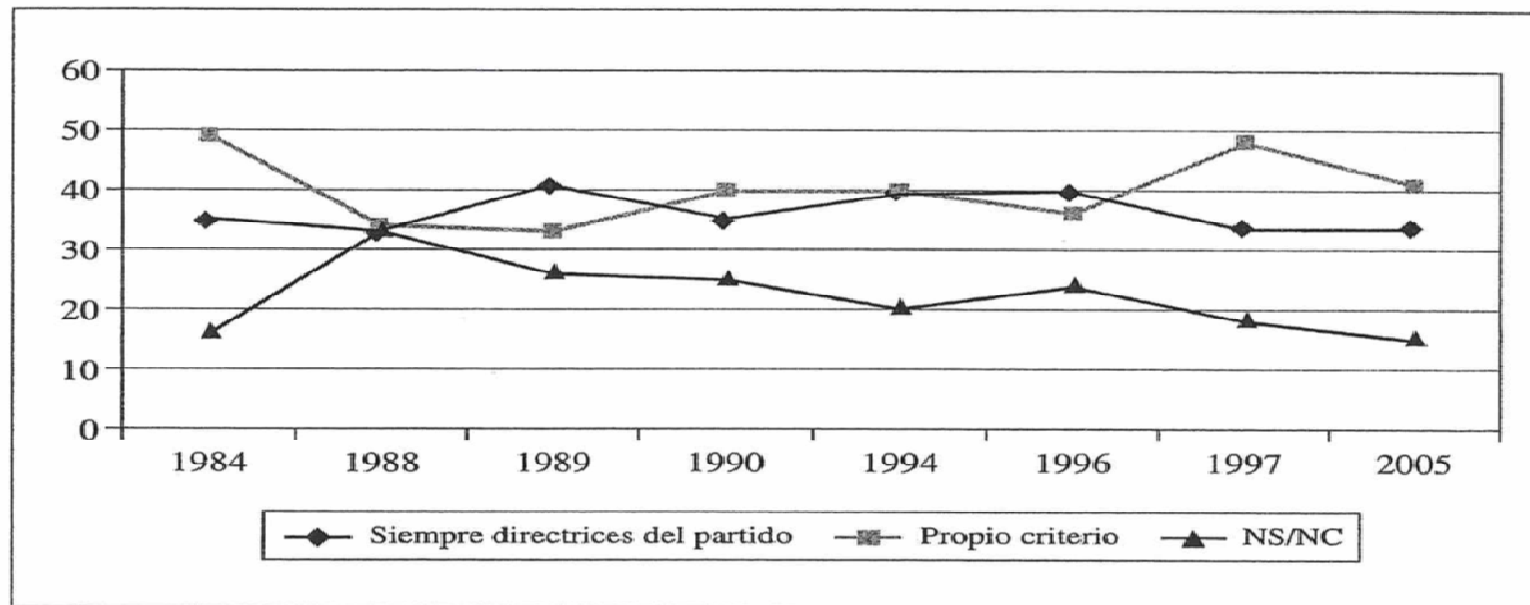
Nota: importància del grup mixt.

FUNCIONS DEL PARLAMENT

○ La disciplina de partit i l'opinió dels ciutadans

GRÁFICO 5.3

Evolución de la opinión pública en relación con la disciplina de voto

FUENTE: Para los datos de 1994: Delgado, MARTÍNEZ y OÑATE, 1998; para los de 1997: MARTÍNEZ y MÉNDEZ, 2000. Para los datos de 2005: estudio 2558 del CIS.

Font: Méndez, 2006.

FUNCIONES DEL PARLAMENT

- La disciplina de partit i l'opinió dels ciutadans

TABLA 5.3

Actitud sobre la disciplina de voto por interpretación de la falta de disciplina (% en filas)

Los diputados deben	La falta de disciplina muestra				
	División interna de los partidos	Fortalecimiento del trabajo de los diputados	Ni uno ni otro	NS/NC	N
Votar de acuerdo con su partido	68	16	5	10	853
Seguir su propio criterio	31	52	7	10	1.025
En unos temas, lo que dice el partido y en otros no	37	26	21	17	234

FUENTE: Elaboración propia y estudio 2588 del CIS.

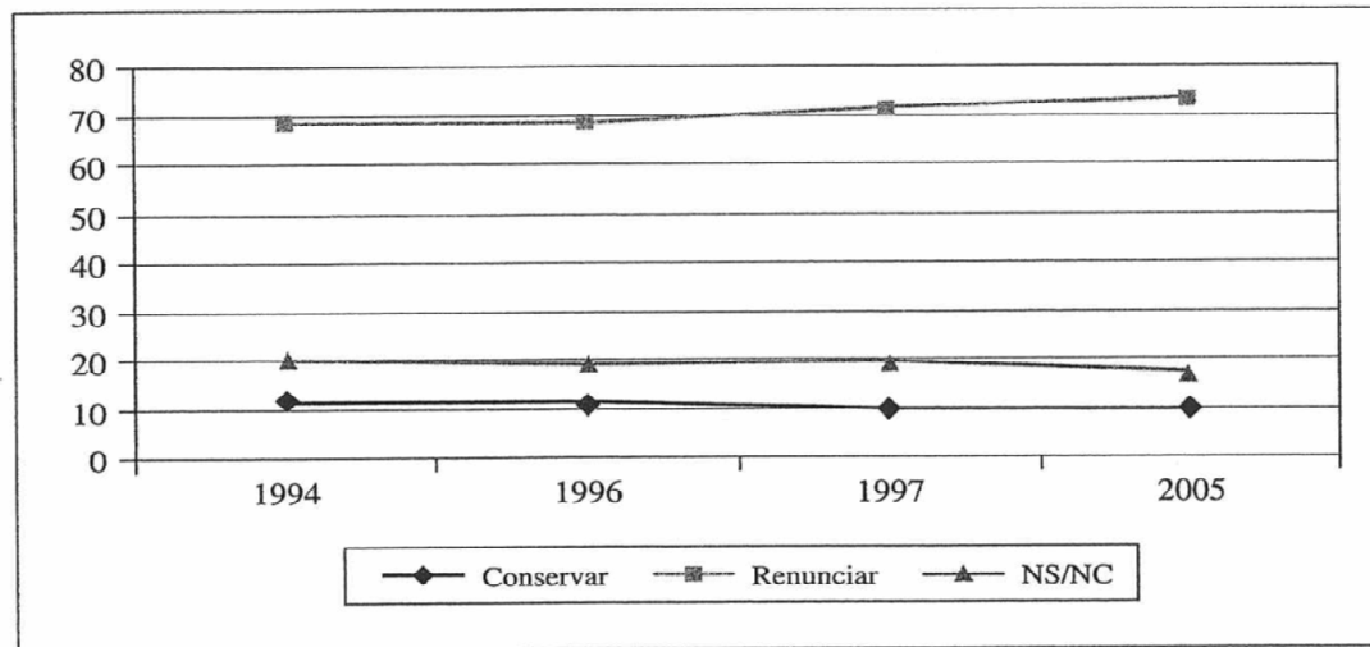
Font: Méndez, 2006

FUNCIONS DEL PARLAMENT

- Els límits de l'autonomia del diputat: l'escó és del partit.

GRÁFICO 5.7

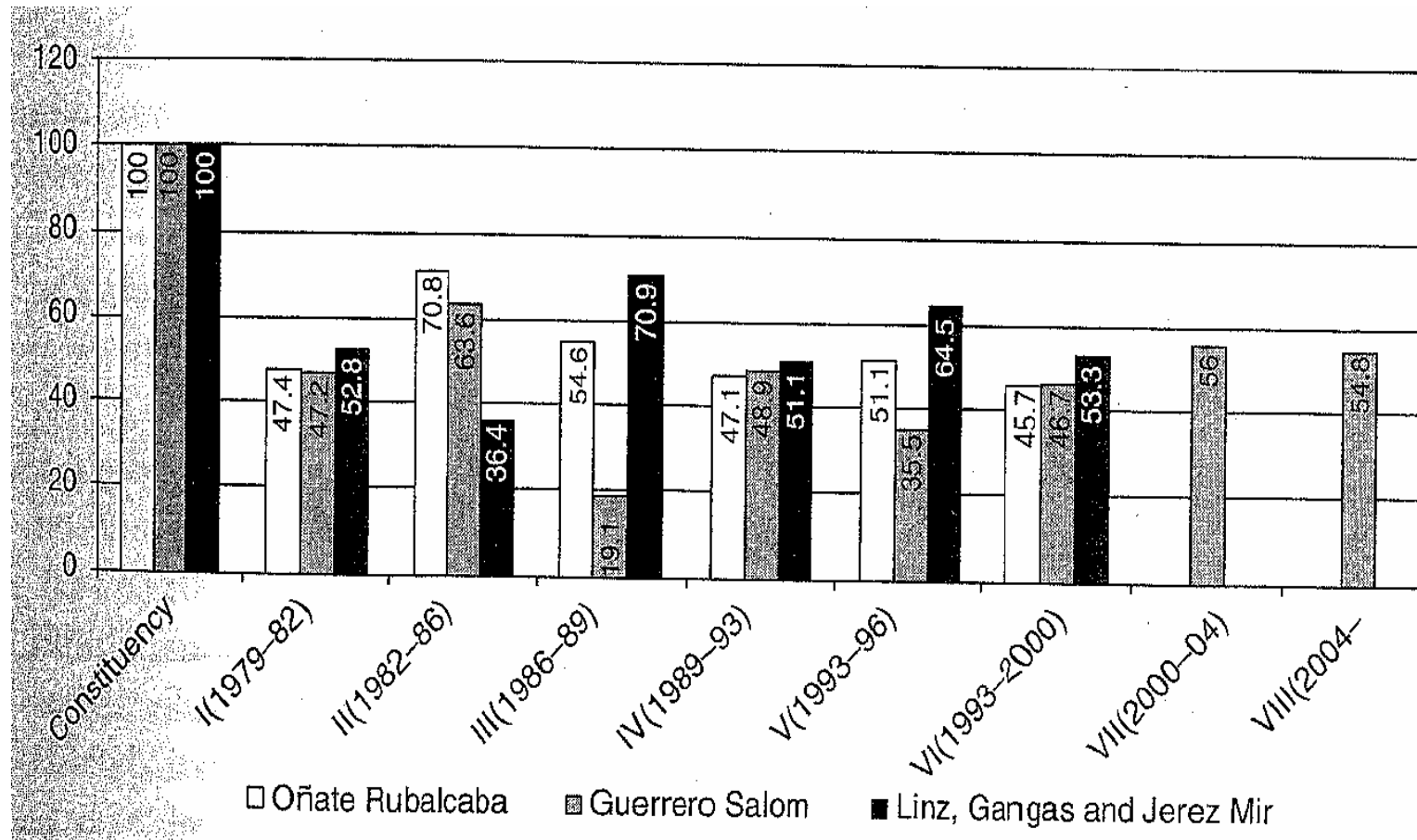
Evolución de la opinión de los ciudadanos en torno a la titularidad de los escaños

FUENTE: Para los datos de 1994: DELGADO, MARTÍNEZ y OÑATE, 1998; para los de 1997: MARTÍNEZ y MÉNDEZ, 2000). Para los datos de 2005 se ha utilizado el estudio 2558 del CIS.

FUNCIONS DEL PARLAMENT

- Sempre ens representen els mateixos? Taxes de renovació dels diputats...

FUNCIONS DEL PARLAMENT

- **Quin balanç de la funció de representació?**

TABLA 5.8

Grado de satisfacción con el trabajo de los diputados por recuerdo de voto en las elecciones de 2004

	Satisfecho + Muy satisfecho	Insatisfecho + Muy insatisfecho	NS/NC	N
PSOE	46,5	40,3	13,2	886
PP	41,8	43,5	14,7	490
IU	36,9	51,2	11,9	84
Otros partidos	41,0	50,6	8,3	156
Votó en blanco	34,4	53,1	12,5	32
NC	28,6	49,2	22,2	378
Total	41,0	44,2	14,8	2.026

FUENTE: Elaboración propia. Estudio del CIS 2588.

FUNCIONS DEL PARLAMENT

○ **ELABORAR LLEIS**

• **Els procediments legislatius**

Procediment general:

- Projectes llei: inicia el Govern.
- Proposicions llei: inicia el Parlament, CA, ciutadans .

Procediments amb tràmits o majories especials:

- Llei orgànica
- Llei de pressupostos
- Reforma dels estatuts d'autonomia
- Reforma de la Constitució

Procediments amb tràmits abreujats:

- Procediment descentralitzat
- Procediment lectura única
- Procediment d'urgència

FUNCIONS DEL PARLAMENT

- **La pèrdua de pes del Parlament en la producció normativa**

- El govern inicia la majoria de les lleis
- No només són lleis: reglaments, etc.

TABLA 20.1.—*Actividad legislativa del Parlamento*

Fuente: Guerrero 2008

Oscar Barberà SPE 1011

Iniciativas legislativas	Legislaturas							
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII* *
Proyectos de ley presentados	342	205	125	128	120	192	175	146
Aprobados	237	183	108	101	104	172	173	103
% aprobados	69,3	89,2	86,4	78,9	86,6	89,6	98,8	70,5
Proposiciones de ley	217	124	161	194	181	350	369	277
Aprobadas	68	17	13	24	35	48	19	14
% aprobadas	31,3	13,7	8	12,3	19,3	13,7	5,1	5
% de Proyectos de ley*	77,7	91,5	89,2	80,8	74,8	78,2	90,1	88,0

* Porcentaje de proyectos de ley sobre el total de proyectos de ley y proposiciones de ley aprobadas.

FUNCIONS DEL PARLAMENT

○ CREACIÓ, MANTENIMENT I CONTROL DEL GOVERN.

• La creació del Govern

Votació d'investidura

- Dóna la confiança a un candidat
 - No pot proposar-lo
 - No pot escollir entre dos candidats
- Primerament s'exposa el programa i després es vota el candidat
 - No sempre s'ha fet així
- Majories: absoluta primera volta, simple en la segona.

Resultats:

- Quasi tots els candidats han obtingut majoria absoluta en la primera
 - Calvo Sotelo (1981), majoria absoluta en la segona.
 - Zapatero (2008), majoria absoluta en la segona.

FUNCIONS DEL PARLAMENT

- **El control del govern**

Moció de censura (constructiva)

- 1980 – Felipe Gonzalez
- 1987 – Antonio Hernández Mancha

Qüestió de confiança

- 1980 – Adolfo Suárez
- 1990 – Felipe González

Altres instruments

- Preguntes / interpel·lacions - (donar informació).
- Mocions / resolucions – (obligar a fer).
- Comissions d'investigació (buscar responsabilitats).

- **Debat sobre l'estat de la nació**
- **Sessions de control del Govern**

FUNCIONS DEL PARLAMENT

- **El control del Govern**

Moció de censura (constructiva).

- 1980 – Felipe Gonzalez
- 1987 – Antonio Hernández Mancha

Qüestió de confiança

- 1980 – Adolfo Suárez
- 1990 – Felipe González

Altres instruments

- Preguntes / interpel·lacions - (donar informació).
- Mocions / resolucions – (obligar a fer).
- Comissions d'investigació (buscar responsabilitats).
- **Debat sobre l'estat de la nació**

FUNCIONAMENT

Activitat de control del Congrés dels Diputats (Guerrero, 2008: 574)

TABLA 20.2.—*Control del Congreso de los Diputados*

Iniciativas legislativas *	Legislaturas						
	II	III	IV	V	VI	VII	VIII*
Proposiciones no de ley	223	501	786	953	2.240	3.495	2.967
Interpelaciones	211	215	225	142	199	337	289
Mociones	37	102	145	108	175	242	208
Preguntas orales al Gobierno	1.798	3.103	4.467	3.475	4.941	6.296	5.429
Preguntas escritas al Gobierno	9.216	19.456	15.309	14.886	32.719	75.326	124.567
Solicitudes de informe	732	1.927	4.956	3.168	2.588	4.677	2.342
Comunicaciones del Gobierno	7	6	3	9	7	4	4
Planes y programas	3	3	3	1		4	4
Comparecencias ante el Pleno	9	26	58	34	46	77	89
Comparecencias ante Comisiones	912	2.247	3.655	3.678	4.605	4.164	3.624

FUNCIONS DEL PARLAMENT

Balanç de la funció de control:

- Moció de censura i de confiança
 - Requisits excessius de les principals figures de control
 - Utilització excepcional
- Sessions de control i estat de la nació no reglamentat
 - Encara massa rígid
 - Poc avantatge per a l'oposició
- **La principal competència en la funció de control és la dels mitjans de comunicació**

EL PARLAMENT EN CRISI?

- La crisi dels parlaments (després de 1945) en sistemes parlamentaris.

- **El parlamentarisme racionalitzat**

El centre del sistema polític es desplaça al govern.

El govern té la iniciativa legislativa i part de la seva actuació no es pot especificar per llei.

Funció de control limitada: hiperprotecció del govern per a garantir l'estabilitat (parlamentarisme racionalitzat).

Erosió de la funció de control. Poderosos competidors: la justícia (TC) i els mitjans de comunicació.

EL PARLAMENT EN CRISI?

- **El govern de partits (l'estat de partits).**

El parlament com a teatre dominat pels partits que busquen la comunicació amb els electors per altres vies (mitjans de comunicació).

La influència dels partits difumina la divisió de poders. Els partits controlen la selecció al legislatiu, a l'executiu i al judicial.

“Montesquieu ha mort” (Alfonso Guerra).

EL PARLAMENT EN CRISI?

○ Crisi del Parlament a Espanya

- El control del Govern depèn de la inexistència de majories absolutes (o de la no cohesió de les majories, difícil amb governs unipartidistes).
- Necessitat de reforçar el perfil polític del ple enfront de l'actuació especialitzada de les comissions. Les comissions no funcionen adequadament com a eina de pacte i negociació. Equilibri entre publicitat i necessitat de pactes
- Calen instruments de control més àgils i eficaços (comissions d'investigació, etc).
- ...